

ELPIS

Czasopismo Katedry Teologii Prawosławnej
Uniwersytetu w Białymstoku

Redakcja czasopisma Elpis
ul. Ludwika Zamenhofa 15,
15-435 Białystok, Polska
tel. 85 745 77 80 e-mail: elpis@uwb.edu.pl
www.elpis.uwb.edu.pl

ISSN: 1508-7719 (print) 2956-8258 (online)
DOI: 10.15.290/elpis.

Zespół redakcyjny:

Redaktor naczelny:

ks. dr hab. Marek Ławreszuk, prof. UwB (Katedra Teologii Prawosławnej, Uniwersytet w Białymstoku)

Redaktorzy tematyczni:

abp dr hab. Jakub Kostiućzuk, prof. ChAT (Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie)

bp dr hab. Andrzej Borkowski, prof. ChAT (Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie)

ks. dr Jerzy Tofiluk, prof. ChAT (Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie)

ks. dr Henryk Paprocki (Prawosławne Seminarium Duchowne w Warszawie)

ks. dr Andrzej Kuźma (Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie)

dr Jarosław Charkiewicz (Warszawska Metropolia Prawosławna)

mgr Grzegorz Makal (Katedra Teologii Prawosławnej, Uniwersytet w Białymstoku)

Redakcja i korekta:

mgr Mirosława Dudel

Native speakers:

ks. dr Ivan Nikulin, Severine Feleńczak

Sekretarz redakcji:

mgr Mirosława Dudel

Rada naukowa:

archim. Adam Vakhtang Akhaladze (Uniwersytet Medyczny św. Tamary w Tbilisi), Gruzja; archim. Maximos Constatas (Grecka Prawosławna Szkoła Teologiczna Świętego Krzyża), Stany Zjednoczone Ameryki; Peter C. Bouteneff (Prawosławne Seminarium Teologiczne św. Włodzimierza), Stany Zjednoczone Ameryki; ks. Nicolas Cernokrak (Instytut Teologiczny św. Sergiusza w Paryżu), Francja; Dimitri Conomos (Uniwersytet Oksfordzki), Anglia; Bernard Outtier (Francuska Akademia Nauk w Paryżu), Francja; ks. Srboľjub Ubiparipović (Uniwersytet w Belgradzie, Wydział Teologii Prawosławnej), Serbia; ks. Victor Yudin (Prawosławny Instytut Apostoła Pawła), Belgia

Recenzenci współpracujący w roku 2023:

ks. dr Andrzej Baczyński, Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie; dr Jarosław Charkiewicz, Warszawska Metropolia Prawosławna; dr hab. Piotr Chomik, prof. UwB, Uniwersytet w Białymstoku; dr Paweł Dziadul, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; dr Stefan Dmitruk, Białystok; I. B. Фролов, Нижегородский государственный университет имени Н. И. Лобачевского; prof. dr hab. Teresa Grzybkowska, Uniwersytet Muzyczny im. Fryderyka Chopina; dr Agata Kawecka, Uniwersytet Łódzki; протоиерей Сергей Коцар, Міжрегіональна Академія Управління персоналом (МАУП); ks. dr Andrzej Konachowicz (Lublin); dr hab. Marzanna Kuczyńska, prof. UAM, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu; dr Grzegorz Kuprianowicz, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie; ks. dr Andrzej Kuźma, Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie; prof. dr hab. Krzysztof Leńniewski, Katolicki Uniwersytet Lubelski; abp dr Paisjusz (Martyniuk), University of Presov; протоиерей Дионисий Мартышин, Киевская Духовная Академия и Семинария; dr hab. Georgi Minczew, prof. UŁ, Uniwersytet Łódzki; prof. dr hab. Antoni Mironowicz, Uniwersytet w Białymstoku; ks. dr Włodzimierz Misijuk, Uniwersytet w Białymstoku; ks. Ivan Nikulin, Białystok; abp prof. dr hab. Jerzy (Pańkowski), Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie; ks. dr Roman Płoński, Archiwum Diecezjalne Diecezji Białostocko-Gdańskiej PAKP; ks. prof. dr hab. Roman E. Rogowski, Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu; ks. dr Doroteusz Sawicki, Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie; ks. prof. dr hab. Adam Skreczko, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie; prof. Ana Stoykova, Bułgarska Akademia Nauk; dr hab. Jan Stradomski, Uniwersytet Jagielloński; ks. dr Anatol Szymaniuk, Chrześcijańska Akademia Teologiczna w Warszawie

Opracowanie graficzne, redakcja techniczna i skład komputerowy: Zespół redakcyjny

Wydano nakładem Katedry Teologii Prawosławnej Uniwersytetu w Białymstoku

Deklaracja o wersji pierwotnej: Zgodnie z wymogami MNiSW dotyczącymi oceny parametrycznej czasopism naukowych Redakcja „Elpis” oświadcza, że wersją referencyjną czasopisma jest wersja elektroniczna

Punktacja MNiSZW: 2023: 40 pkt. – nauki teologiczne, nauki biblijne

Indeksacja czasopism Elpis: Erih Plus, WorldCat, CrossRef, CEJSH – The Central European Journal of Social Sciences and Humanities, Index Copernicus; C.E.E.O.L. – THE Central and Eastern European Online Library, BAZHUM, InfoBase Index, DOAJ (Directory of Open Access Journals), elibrary.ru, RINC

Artykuły i inne materiały publikowane w czasopiśmie Elpis dostępne są na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach (CC BY-SA 4.0). Pełna treść licencji dostępna pod adresem <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

© Copyright by Uniwersytet w Białymstoku
Białystok 2024
ISSN 1508-7719
E-ISSN 2956-8258
DOI 10.15290/elpis

Adres redakcji:

Katedra Teologii Prawosławnej Uniwersytetu w Białymstoku 15-435 Białystok, ul. Ludwika Zamenhofa 15
<http://elpis.uwb.edu.pl>, e-mail: elpis@uwb.edu.pl

Wydawca:

Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku 15-245 Białystok, ul. Ciołkowskiego 1M, pok. 1049, 1051, 1053
<http://wydawnictwo.uwb.edu.pl>, e-mail: wydawnictwo@uwb.edu.pl

Od roku 2023 czasopismo Elpis ukazuje się wyłącznie w formie elektronicznej. Wszystkie artykuły dostępne są w Otwartym Dostępie (licencja open access) na stronie internetowej czasopisma www.elpis.uwb.edu.pl oraz w repozytorium Uniwersytetu w Białymstoku <https://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/handle/11320/201>.

Spis treści

Artykuły

bp Andrzej Borkowski, <i>Rozmowy rządowe w sprawie przekazania oryginału tomosu o autokefalii cerkiewnej w Polsce przy patriarsze ekumenicznym Konstantynie VI</i>	5
Antoni Mironowicz, <i>Jasne i ciemne karty w dziejach Cerkwi prawosławnej w II Rzeczypospolitej</i>	17
Ewa Czaplicka, <i>Święci Cyryl i Metody prekursorami Unii Europejskiej (?)</i>	27
bp Andrzej Borkowski, <i>Reforma kalendarza w Cerkwi prawosławnej w Polsce w latach 1923-1925</i>	37
ks. Marek Ławreszuk, <i>Założenia do opracowania prawosławnej liturgicznej redakcji polskiego Psalterza</i>	51
Piotr Sterlingow, <i>Recepcja czytań ewangelicznych w hymnografii Wielkiego Poniedziałku w rycie jerozolimskim</i>	61
ks. Włodzimierz Misijuk, <i>25 lat działalności Katedry Teologii Prawosławnej Uniwersytetu w Białymstoku</i>	73
ks. Ivan Nikulin, <i>Z Rzeczypospolitej do sowieckiego łagru: losy wyznawcy wiary ks. prot. Serafina Batorewicza w ZSRS</i>	85
Piotr Awksentiuk, <i>Specyfika rozumienia podstawowych terminów teologiczno-filozoficznych w nauczaniu Sewera z Antiochii</i>	99
ks. Piotr Makal, <i>Bibliografia czasopisma teologicznego „Elpis” 1999-2023</i>	109
Tomasz Musiuk, <i>Freski w cerkwi św. Gabriela Monasteru Narodzenia NMP w Zwierkach: próba systematyki</i>	139
Szczepan Kaleciak, <i>„To czyńcie na moją pamiątkę!” Wschodnie a zachodnie rozumienie anamnezy eucharystycznej</i>	149
Wojciech Słomski, <i>Teoria i praktyka "politycznego hezychazmu" w Rosji w XXI wieku</i>	157
ks. igumen Pantelejmon Karczewski, <i>Zimowa Wielka Sobota – tłumaczenie i analiza kanonu wigilii Narodzenia Chrystusa</i>	171

